

"Янғы дүнья"
газетасының
китапханеси

50

1
98

БАЛАЛАР АЙТАЛАР

Лятифелер

Балалар айталар

Лятифелер

1-нджи китап

Акъмесджит
Доля адына нешрият
1998

БАЛАЛАР АЙТАЛАР
Лятифелер

Топлагъан, ишлеген ве
неширге азырлагъан
Аблязиз ВЕЛИЕВ

Нашир
Валерий БАСЫРОВ

Б 4602030000-314
1998 БО-1-98

© "Доля"

Балалар айталар

- Баба, сиз къайда догъдынъыз?
- Керчте!
- Я анам?
- Кезлевде!
- Я мен?
- Самаркъандда.
- Я бизлер насыл этип бир-биримизни таптыкъ?

○○○

Булгъар оджасы талелелерден сорай:

— Балалар! Биз эр кестен зияде анги халкъны севемиз?

— Рус халкъыны! — дей Иванчо.

— Я не ичюн?

— Бизим халкъны эки кере азат эткени ичюн!

— Аферин!

— Я биз энъ севмеген халкъ ангиси?

— Америкалылар! — дей кене Иванчо.

— Не ичюн?

— Чюнки олар бизни бир кере де азат этмедилер.

○○○

Асанчыкъ бабасынен тюкянгъа бара.

Сатыджы балагъа бакъып:

— Къолунъны узат, огълум, санъа конфет берейим, — дей.

— Бабам узатсын, дей бала.

— Насыл тербиели бала экенсинъ, бабанъны пек севесинъ гъалиба, — дей сатыджы.

— Бабамнынъ авучы менимкинден буюк де! — дей бала.

○○○

— Къартбаба, бакъынъыз, мышыкъ акъсырды!

— Я не ичюн онъа "чокъ яша" демединъ?

— Я манъа ким "сагъ ол" дейджек?

○○○

— Анълап оламайым, насыл этип сен бир кунъде бу къадар чокъ ярамазлыкълар япып етиштиресинъ я? — дей ана беш яшлы огълуна.

— Я мен пек эрте турам да, — дей огълы.

○○○

— Амет, эки кере эки къач ола? — дей бабасы огълуна.

— Еди! — джевап бере огълы.

— Еди дегиль де, дёрт, шуны да бильмейсинъми?

— Билем баба, сеннен азачыкъ базар-лыкъ япайым дедим даа!

ooo

Огълы бабасындан сорай:

— Баба, баба! Не ичюн къадимий урум-ларда енъиш алласы къадын олгъан?

— Буны эвленсенъ билирсинъ, огълум!

ooo

— Ана! Бакъсанъыз, анавы эмдженинъ башында бир тель биле сачы къалмагъан.

— Пек багъырма, эшитир, — дей анасы.

— Не, сачы олмагъаныны о эмдженинъ озю бильмейми ёкъса?

ooo

Шеэр сокъакъларындан бирининъ четин-деки тереклер тюбинде бир бала эчки-улакъларыны отлатып юре. Онынъ янына бир къач бала келе ве озъара суаль-джевап башлай:

— Мемедля! — дей бу ерге кельген балалардан бири, — мына бу эчки баласымы, къой баласымы?..

— Эчки баласы! Онъа улакъ дейлер.

— Я улакъны бакъаберсенъ не ола?

— Эчки ола!

— Я эчкини де бакъаберсенъ?

— Къой олур даа ахмакъ, шуны да биль-мейсинъми? — дей экинджи бала

ooo

Оджа мектеп балаларына "Къартанамда мусафирликта" мевзусында икяе язмакъны ве икяени не къадар къыскъа язсалар, о къадар яхшы баа аладжакъларыны анъла-та.

Балалардан бири шу дакъкъасы оджа-сынынъ къолуна озъ икяесини туттыра. Икяеде: "Къартанам эвде ёкъ эди", деген дёрт сёзли бир джумле язылгъан.

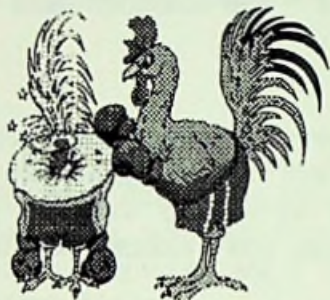
ooo

Бир огъланчыкъларынъ бабасы огълуну

эрте турсатмакъ ичюн:

— Огълум! Къомшунунъ огъланчыгъы эрте турып, сыгъырларыны отлакъкъа айдагъан вакъытта бир кисе алтын тапкъан, — дей.

— Баба, оны джойгъан адам о баладан да эрте тургъандыр даа?! — дей огъланчыкъ.

ooo

Вайыт мектептен кельген сонъ бабасы ондан сорай:

— Бугунъ къач алдынъ?

— Беш!

— Машалла, огълум! — Я анги фенден?

— Окъувдан — 1, эсаптан — 1 ве йырдан да — 3!

ooo

— Не ичюн мен сени тюневин дерсте корьмедим я? — дей оджа талебеге.

— Мен анда олмагъаным ичюн корьмендирсинъыз даа, — дей Алим.

ooo

— Ферат! Сенинъ япкъан эв вазифенъ эр кеснинъкинден ярамай. Мен бу акъта бабанъа бильдирмеге меджбур оладжам!

— Пек догъру япасынъыз, оджам! Бельки илериде эв вазифесини япкъанда бабам дикъкъатлыджа олур?!

ooo

— Не, сенинъ янъы кадянъ бармы? — деп сорайлар бир баладан.

— Э, бар. Лякин мен оны бегенмейим. Череси къып-къырмызы, озю де бутюн вакъыт агълай.

— Айса алгъан еринъызге къайтарып беринъыз даа!

— Мумкюн дегиль, биз ондан энди яки кунь файдаландыкъ!

○○○

— Эюп! Сен эписинден зияде анги кунни бегенесинъ?

— Базарэртеси кунюни!

— Нечюн?

— Чюнки бизде эр вакъыт базар куньлери чокъ мусафир ола, базарэртеси куню исе мен шишелерни тюкянгъа теслим этем.

○○○

— Баба! Бизим оджамыз эсап дерсинден яхшы анъламай гъалиба.

— Къайдан билесинъ?

— Тюневин экиге зкини къошсанъ дёрт ола деген эди. Бугунъ исе учъни бирге къошсанъ да дёрт ола, дей...

○○○

Мусафирликке кельген бир адам къапы огюнде ойнап отургъан баладан сорай:

— Ананъ эвдеми?

— Ёкъ!

— Я бабанъ?

— О да сакъланды!

○○○

— Баба, баба! — дей ильк кере мектепке баргъан Фемиечик, — Мен энди мектепке бармайджам.

— Не ичюн я, къызым?

— Арифлерни окъумагъа, язмагъа бильмейим. Лафетмеге де бермейлер, анда барып не япайым?

○○○

— Алиме! — дей анасы беш яшлы къызчыгъна мураджаат этип, — бир-эки афтадан сонъ санъа бир кърдашчыкъ сатын аладжакъ оламыз. Сен бунъа насыл бакъасынъ?

— Ана! — дей Алиме, — Аладжакъ олсанъыз чокъ созып отурмай тездже алынъыз, тюневин багъчада тербиеджилеримиз лафеткенлерини озъ къулагъымнен эшиттим, биринджи числодан кене фиатлар котериледжек эмиш.

○○○

Багъчада кезинген беш яшындаки Гульнарчыкъ бабасыны тенбиелей:

— Къарынджаларгъа басма, мукъайт ол, олар файда кетирелер, — дей. Дей амма, озю тюшюнджеге дала ве бираздан сонъ бабасындан сорай:

— Баба! Файда деген шей ашаламы?..

○○○

Усеинчик койде къартбабасында мусafirликте олгъанда къомшу эвни сылагъан ишчилерден бирине:

— Билял эмдже! Меним къартбабамнынъ звини де сыласангъыз, — дей.

— Бар, къартбабангъа айт, бир шише ракъы берсин де, сылармыз, — деп шакъа эте ишчи.

— Билял эмдже, эвни ракъынен дегиль, киречнен сылайлар, — деп джевап бере Усеинчик.

○○○

— Ана, мен раатладушкада ятмагъа ис-

тейим, — дей дёрт яшындаки Усеин раскладушканы косътерип.

— Раатладушка дегиль де, раскладушка демек керек, — дей анасы.

— Ёкъ, сен бильмейсинъ, онда ятсанъ раатланасынъ, онынъ ичюн де онгъа раатладушка дейлер, — дей Усеин.

○○○

Анасы, оксюрген эки яшлы Алимчининъ аякъларынынъ тюбини кбой ягъынен ышкъалай.

— Ана, аякъларымнынъ тюбини сарым-сакълайсынъ я? — дей Алим.

○○○

Дерсте арап элифбеси огрениле. Абибечик "Б" арифини ич де акъылында тутып оламай, башкъа арифлернен къарыштыра. Сабыры тюкенген оджа:

— Абибе, ерингден тур да, он кере "тюбинде бир нокъта олса "бе" деп кычырып айт, — дей.

Гъарип Абибечик еринден туруп, инджечик сесинен:

– Тюбинде би нокъта олса "Б", тюбинде би нокъта олса "Б" деп он кере текрарлай.

○○○

Беш яшлы Алим келип: – Ана, ана, бакъынъыз, чамурлар аякъланды, – дей.

– Чамурлар аякъланды дегиль де, аякълар чамурланды, демек керек, – дей, анасы Алимге.

– Ойле десем урарсынъ да! – дей Алим.

○○○

Алим анасындан отъмек сорай.

– Насыл сойыны берейим? – дей анасы, – беязынданмы, къарасынданмы?

– Къаралы беяз сойындан беринъиз! – дей Алим.

○○○

– Ана, биз къайда кетемиз?

– Айшеге!

– Айшеге не ерде яшай?

○○○

– Экимге бардынъмы?

– Бардым!

– Сонъ, насыл, тишинъ агъырамы, ёкъмы?

– Бильмейим, эким оны озюне алып къалды.

○○○

– Ана! Витрезвительни якъкъанлар, – дей огълы анасына.

– Къайдан бильдинъ, огълум?

– Ана, Ваня эмдже "враги сожгли родную хату" – деп агълай-агълай йырлап келе.

○○○

Огълум! Оджанъыз сенинъ акъкъынъда пек яхшы сёзлер айта. Сыныфта энъ истидатлысы сизинъ огълунъыз, – дей.

– Хи! Сыныфта менден де истидатлы балалар бар. Месея, Юсуф Алиев къулакъларыны къыбырдатмагъа биле! – дей бала.

ooo

— Рустем! Солакбай олгъанынъ санъа кедер этмейми?

— Ёкъ! Не олгъанки? Эр бир адамнынъ бир эксиклиги ола. Мына сен чайны насыл къарыштырасынъ?

— Эбет онъ къолумнен.

— Ана, корьдинъми? Нормальный адамлар чайны къаве къашыгъынен къарыштыралар.

ooo

— Эр шейни корьген, эшиткен, бильген ким, балалар? — деп сорай дин дарсини кечкен оджа алты яшлы Энверчиктон.

— Бизим къомшумыз Зера апте! — дей Энвер.

ooo

Дёрт яшындаки Эльмазчыкъ саба анасыны кузгю огюнде козьлерине, къашларына сюрме якъкъаныны корип:

— Ана, не ичюн сиз башта ювунасыз да, сонъ гъайрыдан кирленесиз? — дей.

ooo

Алты яшындаки Айше эки яшында олгъан къардашы Аметнинъ токътамадан чешит арекетлер якъкъанына бакъып, онынъ анасы:

— Амет пек къайнарукъ олды, къайнап алып отура, — дегенини эшитип:

— Ана, мен оны тутып бакътым, сыджакъ дегиль, демек даа къайнамай, — дей.

ooo

Беш яшындаки Османчыкъ азбарда аякъ машинасы минип юргенде, бу ерден кечкен бир адам ондан:

– Огълум, атынъ недир я? – деп сорай.

Осман исе:

– Бу ат дегиль, аякъ машнасы, – дей.

○○○

Кокте бем-беяз йыз къалдырып кеткен
самолётны корьген Алим бабасына мурад-
жаат эте:

– Баба, баба, бакъ, самолёт кокни тыр-
нап кете.

○○○

Омюринде биринджи кере сыгъырны
корьген Эльвина анасындан сорай:

– Ана, бу сыгъыр шимди бизни бойнуз-
ламазмы?

○○○

Акъшам кунеш къонаяткъанда аллангъан
уфукъны корьген Гирайчыкъ битасына му-
раджаат эте:

– Бита, бита, бакъынъыз, кунеш гуллей.

○○○

– Ана, ана, – дей Алиме, – сен къадын-
сынъ, догърумы?

– Догъру!

– Айса бабам адаммы?..

○○○

– Эрнест, сен Тайырлыргъа барма, о
яхшы бала дегиль!

– Яхшы ана! Айса Тайыр бизге кельсин!

○○○

– Апте! Мен бильмейип мерекеп ичке-
ним, энди не япайым?

– Тез, басма кягъытыны аша!

○○○

– Кемал! Кемане чалмасыны яхшы ог-
ренсенъ санъа эр кунъ бир кумюш бери-
рим.

– Разы дегилим бита. Эгер чалмасам
къомшуларымыз эр кунъ эки кумюш бер-
мекни ишандыралар.

О О О

— Зарифе! Кимни зияде севесинъ — ананънымы я да бабанънымы?

— Бу суалинъизге джевап берип ола-майым.

— Нечюн?

— Анамны севем десем бабам эр вакъыт ачувлана.

О О О

Бир огъланчыкъ койлюнинъ эвине ба-рып:

— Бизге бираз пичен береджек экенсиз, - дей.

— Бабанъ ичюнми? — деп сорай койлю.

— Ёкъ, — дей бала, — бабам пичен аша-май, атымыз ичюн!

О О О

— Ана, ана, сют олгъан къопкъагъа сы-чан тюшти!

— Сонъ, неяптынъ, сычанны туттынъмы, къызым?

— Ёкъ, сычанны тутсын деп мен о къопкъагъа мышыгъымызны ташладым.

О О О

— Тайыр! Бурнунъа пармагынъны тыкъ-аберме!

— Айса о тешиклерни не ичюн япкъан-лар?

О О О

Мектепте табиат дерси вакътында оджа талелелерге икяе эте:

— Балалар! Ер джумран эр кунъ озюнинъ чекиси къадар ашай.

— Оджа! Ер джумран озюнинъ чекиси не къадар олгъаныны къайдан биле? — дей еринден атылып турып Юсуф.

О О О

— Эмдже! Бизге чукъурда олюп къалгъан атымызны чыкъармагъа ярдым этсенъиз. Бабам айтты, эгер сизинъки де бойле олюп

кѡалса, о да келип сизге ярдым этеджек экен...

ooo

Бир кѡыз озюнинѡ огѡлан кѡрдашына мураджаат эте:

— Меним курткамны чыкѡарчы... Энди кольмегимни чыкѡар... Энди исе штанымны чыкѡар... Санѡа сонѡки кере айтам, кене бир кере меним урбаларымны кийгенинѡни корѡсем, ишинѡ бар, анѡладынѡмы?

ooo

Ѣлджылардан бири тахтанен кѡоралангѡан кѡуруджылыкѡ иншааты янындан кече. Кѡоранынѡ бир еринде балабан тешикни коре. "Дивар артындан 34, 34, 34..." деген сес эшите ве "анда не бар экен" деп яваштан тешикке башыны тыкѡкѡанынен кимдир онынѡ юзюне "шап" этип тюкюре ве энди дивар артындан "35, 35, 35..." деген сес эшитиле.

ooo

— Ана, ана, литр дегени не?

— Санѡа насыл анѡлатсам экен. О да, дейик бир метр, тек шинген алда.

ooo

Янѡы окѡув йылы башлангѡанда оджа талебелернен таныш олып башлай.

— Фамилиянѡ не? — сорай оджа невбеттеки талебеден.

— Штирлиц! — деп джевап бере бала.

— Сен не мени эриштиресинѡ, барып бабанѡны чагѡырып кельчи! — дей оджа.

Экинджи куню баланынѡ бабасы келе.

— Бу не демек олсын, мен баланѡыздан фамилиясыны сорайым, о исе мени эриштирип, "Штирлиц" — дей.

Баба шашмалай.

— Багѡышланѡыз, огѡлум утангѡанындан шай деген. Бизим фамилиямыз "Борман!" — дей.

ooo

— Кѡартана! — дей яш кѡызчыкѡ, мен

сизни "Снигерс"нен сыйлар эдим амма, къоркъам.

— Не ичюн я, торунчыгъым?

— Буюрынъыз, къартана, десем, алып ашарсыз, сонъ манъа къалмаз...

ooo

— Къадыр, сен бугунъ мектепке бармай-джакъсынъмы? — дей бабасы огълунынъ дерске кетмеге ашыкъмагъаныны корип.

— Ёкъ, — дей Къадыр.

— Не ичюн?

— Оджамыз тюневин мектепке ярын бабанъ кельсин, деген эди...

ooo

— Алим! Сен не ичюн кулесинъ я? Мен кулюнеджек киби бир шей коръмейим де! — дей ана беш яшлы огълуна.

— Эбет, сиз коръмейсинъыз, чюнки меним ягълы отъмегимнинъ устюне отурдынъыз.

ooo

— Баба, мерекеп паалымы?

— Ёкъ!

— Айса килимнинъ устюне азачыкъ мерекеп тѣккениме анам не бу къадар яйгъара котере?..

ooo

Оджа: — Энвер, тавшан не къадар яшай?

Талебе: — Авджылар атып ольдюргенге къадар яшайдырлар даа?!

ooo

— Эмдже, а эмдже! Сизинъ ана-бабанъыз айванмы?

— Ёкъ, не ичюн бойле дейсинъ?

— Я бабам сизни коръгенинен: "анавы айван кене келеята" — деди де.

ooo

— Машалла огълум! — дей анасы Арифчикке, — агълаван токътадынъ.

— Мен токътамадым, раатланам, — дей Ариф, — сонъ кене агълайджам.

О О О

– Фикрет! Миллион кѡач дане нольнен
языла? – деп сорай эсап оджасы.

– Алты нольнен, – деп джевап бере Фик-
рет.

– Я ярым миллион? – дей оджа.

– Учѡ нольнен, – дей огѡланчыкѡ.

О О О

– Ана, ана, – дей Алим, – мен сени пек
севем. Сен де мени севесинѡми?

– Эбет!

– Я айса не ичюн манѡа кобете пишир-
мейсинѡ?

О О О

– Ана, ана! Не, бабам адам ашаймы?

– Ёкѡ, оны да кѡайдан тюшюнип тап-
тынѡ?

– Я тюневин бабамнынѡ озю: "мен илле
бир кунѡ ола директорымызнынѡ башыны
ашарым" деди де!?

О О О

– Огѡлум! Бабанѡ мердивенден йыкѡыл-
гѡанда не деди?

– Сѡгген сѡзлерини де айтайыммы?

– Ёкѡ!

– Айса башкѡа бир шей демеди.

О О О

– Баба, баба, – дей Алим, – богѡазым
агѡыра.

– Насыл агѡыра? – дей бабасы.

– Кѡабакѡ, кѡартоп, – деп лафетсем
агѡыра, – дей Алим.

О О О

Оджа талебеден сорай:

– Айтчы, 1930 сенеси догѡгѡан адам
шимди кѡач яшында олур?

– Эр кишими я да кѡадын кишими? –
сорай талебе.

О О О

– Мени тез кийиндиринѡиз, багѡчагѡа

кеч къалаят, анда мени достларым бек-
лейлер.

— Я сен достларынънен не япасынъ?

— Талашам!

ooo

— Бабанъ эвдеми? — деп сорай бир адам
эв огюнде ойнап отургъан къызчыкъкъа
мураджаат этип.

— Э! — дей къызчыкъ.

Кельген адам къапыны къакъа, лякин
кимсе сесленмей.

— Я бабанъ эвде олса не ичюн къапыны
ачмай?

— Бильмейим. Биз бу эвде яшамаймыз
да...

ooo

Ашыны ашагъан Алимчик къартанасына
ыштынмадан бакъып тура.

— Не айтмакъ керек, Алим? — дей къар-
танасы.

— Кене беринъиз!

ooo

— Алманы багъчада не вакъыт джыймакъ
яхшы? — сорай оджа, талебеден.

— Къаравулнынъ копеги багълы олгъан
вакъытта, — дей бала.

ooo

Тюкянда анасыны джойгъан беш яшында
огъланчыкъ милиционернинъ янына келе
де:

— Милиционер эмдже, мени джойгъан
ананы корьмединъизми? — дей.

ooo

— Къартанай! Меним ериме отурмагъа
истейсинъизми? — деп сорай беш яшында

къызчыкъ троллейбуста кетяйткъанда бир къартийден.

— Сагъ ол къызым, ер олса эбет отурыр эдим.

— Айса меним янымда турынъыз, беш остановкадан сонъ мен тюшеджем, сонъ отурысынъыз...

ooo

— Алим! Не ичюн штанынъ сылакъ? — дей анасы саба юкъудан уянгъан огълуна.

— Гедже Фемие устюме сув септи, — дей Алим, — ондан сылангъандыр даа?

ooo

Аптекагъа яш бир огъланчыкъ кире ве:

— Мангъа илядж берсенъыз, лякин мен онынъ адыны унуттым. Биринджи сѣзю медитил-амино-трифосфод-иметил-фенил-пероизон-афти эди, — дей.

ooo

Къартанай озъ торнуна айнени йырлай.

Бираз вакъыттан сонъ торуны къартанасындан:

— Къартана, энди юкълайыммы я сен даа да йырлайджагъынъ келеми? — деп сорай.

ooo

Физика дерсине кирген одже талебелерден: “сыджакълыкъ ве сувукълыкъ джысымларгъа насыл тесир эте? — деп сорай.

Балалар бир кереден: “Сыджакътан боллашалар, сувукътан тарлашалар, — деп джевап берелер.

— Догъру! Бир мисаль айтып олурсынъызмы? — дей оджа.

— Язда ава сыджакъ олгъаны ичюн кунълер узана, къышта сувукъ олгъаны ичюн къыскъара, — дей талебелерден бири.

ooo

Беш яшындаки къызчыкътан сорайлар:

— Алие, ананъ къайда?

— 5 дакъкъагъа деп саба къомшуларгъа кеткен эди...

БАЛАЛАР АЙТАЛАР

Лятифелер

Мен беш йылдан берли “Сабалар хайыр” радиопрограммасыны алып барам. Шу вакъыт ичинде къолумда 100-ден зияде лятифе топланды. Оларнынъ арасында балалар айткъан лятифелер де пек чокъ.

Биз, балалар айткъан лятифелерни топлап, айрыджа китап этип чыкъармагъа къарар бердик. Лякин олар бир джыйынтыкъкъа сыгъмадылар. Якъын вакъытта 2, 3, 4-нджи китаплар да чыкъарыладжакъ.

А. ВЕЛИЕВ.

Муаррир Н. Умеров.
Корректор Ш. Велиева.

Сдано в набор 14.02. 98.
Подписано к печати 16.02. 98.

ГОВОРЯТ ДЕТИ

Анекдоты

Издание подготовлено к печати
в компьютерном центре Валерия Басырова:
333022, Республика Крым, г. Симферополь,
ул. Виноградная, 22.

Отпечатано в ОАО “Симферопольская
городская типография:
3333000, г. Симферополь, ул. Горького, 8.